

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	18XCdo/121/2016
Identifikačné číslo spisu:	6912213540
Dátum vydania rozhodnutia:	26.05.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Darina Ličková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:6912213540.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Pribinova č. 25, zastúpenej advokátskou kanceláriou: Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Grösslingova 4, proti odporcovi: Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Župné nám. 13, v konaní o náhradu majetkovej škody a nemajetkovej ujmy, vedenej na Okresnom súde Rimavská Sobota pod sp. zn. 9C 272/2012, o dovolaní navrhovateľa proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 23. septembra 2015 č. k. 12Co 105/2015-79, takto

rozhodol:

Návrh navrhovateľa na prerušenie konania z a m i e t a .
Dovolenie o d m i e t a .
Odporcovi nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

Okresný súd Rimavská Sobota uznesením z 29. apríla 2014, č. k. 9C 272/2012-14 uložil navrhovateľovi, aby v lehote 10 dní od doručenia uznesenia zaplatil súdny poplatok za vznesenie námietky zaujatosti účastníkom konania vo výške 66,-eur podľa položky č. 17a Sadzobníka súdnych poplatkov, ktorý tvorí prílohu zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o súdnych poplatkoch“).

Krajský súd v Banskej Bystrici na odvolanie navrhovateľa uznesením z 23. septembra 2015 č. k. 12Co 105/2015-79 napadnuté uznesenie potvrdil.

Odvolací súd v odôvodnení uznesenia uviedol, že v konaní sa návrhom o náhradu majetkovej škody a nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci doručenou Okresnému súde v Rimavskej Sobote 27. septembra 2012 domáhal navrhovateľ proti odporcovi Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej

republiky, konkrétnych nárokov. Priamo v návrhu navrhovateľ uviedol, že okresný súd, ktorý má vec prejednať ako vecne a miestne príslušný súd podľa § 85 ods. 3 O. s. p., nemôže vo veci konať, pretože na tomto súde neexistuje sudca, ktorý by nebol vo veci zaujatý. Navrhovateľ preto v zmysle ust. § 12 O. s. p. žiadal, aby nadriadený súd rozhodol pred prvotným prejednaním veci o prikázaní veci inému súdu, pretože sudcovia miestne a vecne príslušného Okresného súdu Rimavská Sobota sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci vzhľadom na ich pomer k veci a k účastníkom konania. Dôvodom vylúčenia sudcov miestne príslušného súdu mala byť skutočnosť, že tento súd svojím konaním (nesprávnym úradným postupom) zapríčinil vznik škody na strane navrhovateľa. Okresný aj krajský súd posúdili podanie navrhovateľa, ktoré bolo súčasťou návrhu ako námietku zaujatosti proti všetkým sudcom Okresného súdu Rimavská Sobota.

Nadriadený súd o námietke zaujatosti rozhodol uznesením č. k. 41NcC 218/2012-9 z 10. októbra 2012 tak, že z prejednávania a rozhodovania veci sp. zn. 9C 272/2012 vylúčil JUDr. Erika Vargu, ostatných sudcov okresného súdu nevylúčil.

Postup okresného súdu, ktorý vec uvedenú v predchádzajúcom odseku predložil nadriadenému Krajskému súdu v Banskej Bystrici na rozhodnutie o námietke zaujatosti vznesenej navrhovateľom a následne rozhodol o povinnosti navrhovateľa zaplatiť súdny poplatok podľa položky 17a Sadzobníka súdnych poplatkov, prílohy Zákona o súdnych poplatkoch, považoval odvolací súd za správny.

Odvolací súd ďalej uviedol, že si navrhovateľ protirečí. V odvolaní tvrdí, že námietku zaujatosti voči sudcom okresného súdu nepodal, iba poukázal na dôvod, pre ktorý by mal okresný súd sám predložiť vec nadriadenému súdu na delegáciu nutnú podľa § 12 ods. 1 O. s. p., ale zároveň v odvolaní uvádza, že „z judikatúry ústavného súdu možno vyvodiť, že tvrdenie účastníka konania, podľa ktorého v jeho veci nekoná zákonný sudca, treba považovať za námietku zaujatosti, a to z objektívneho pohľadu (II. ÚS 331/2009)“.

Predpokladom postupu podľa § 12 ods. 1 O. s. p. je, že jeho sudcovia sú vylúčení. O vylúčení sudcov rozhoduje podľa § 16 ods. 1 O. s. p. nadriadený súd okresného súdu na základe námietky zaujatosti vznesenej účastníkom alebo na základe oznámenia sudcu o skutočnostiach, pre ktoré je vylúčený. Krajský súd v Banskej Bystrici rozhodoval o námietke zaujatosti na návrh účastníka - navrhovateľa. Navrhovateľovi preto vznikla povinnosť zaplatiť podľa § 2 ods. 1 písm. a) Zákona o súdnych poplatkoch poplatok za námietku zaujatosti stanovený v položke 17a Sadzobníka súdnych poplatkov, aj keď bolo konanie o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom podľa § 4 ods. 1 písm. k) Zákona o súdnych poplatkoch v znení účinnom do 30. septembra 2012 od poplatku oslobodené. Výklad ustanovenia § 2 ods. 1 písm. a), § 4 ods. 1 písm. k) v súvislosti s riešením otázky, či vzniká účastníkovi povinnosť v konaní vecne oslobodenom od poplatku zaplatiť poplatok podľa položky 17a Sadzobníka súdnych poplatkov za námietku zaujatosti uskutočnený Krajským súdom v Žiline v uznesení č. k. 8Co 294/2010-65 z 31. augusta 2010, podľa ktorého sa vecné oslobodenie občianskeho súdneho konania od súdneho poplatku podľa § 4 ods. 1 Zákona o súdnych poplatkoch nevzťahuje aj na súdny poplatok za vznesenie námietky zaujatosti podľa položky č. 17a Sadzobníka súdnych poplatkov, ale iba na súdny poplatok za návrh, za odvolanie, dovolanie, návrh na obnovu konania, výkon rozhodnutia a exekúciu (§ 4 ods. 1, 3 Zákona o súdnych poplatkoch) a od povinnosti zaplatiť tento poplatok (podľa položky 17a) možno oslobodiť účastníka iba postupom podľa § 138 O. s. p., nepovažoval Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení č. k. II. ÚS 124/2011-13 z 30. marca 2011 za ústavne nekonformný alebo nezodpovedajúci dikcii aplikovaných zákonných ustanovení.

Okresný súd v uznesení, ktorým uložil navrhovateľovi povinnosť zaplatiť súdny poplatok z námietky zaujatosti, aplikoval správny právny predpis, správne ho aj vyložil. V uznesení bola správne označená položka Sadzobníka súdnych poplatkov, podľa ktorej sa súdny poplatok vyrubil a súdny poplatok bol vyrubený aj v správnej výške 66,00 eur.

Uvedené uznesenie odvolacieho súdu napadol navrhovateľ dovolaním, v ktorom žiadal zrušiť rozhodnutia

súdov oboch nižších stupňov, lebo v danom prípade: a/ súdy rozhodovali napriek tomu, že sa nepodal návrh na začatie konania, hoci bol podľa zákona potrebný (§ 237 písm. e/ O. s. p.) - nepodal totiž námietku zaujatosti, ale návrh podľa § 12 ods. 1 O. s. p., b/ odvolací súd mu odňal možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O. s. p.) tým, že jeho rozhodnutie je nielen „absolútne prekvapivé“, ale aj nepreskúmateľné, c/ rozhodoval vylúčený sudca, resp. súd nebol správne obsadený (§ 237 písm. g/ O. s. p.); o jeho povinnosti zaplatiť súdny poplatok rozhodol sudca súdu, nezákonný postup ktorého mu spôsobil majetkovú a nemajetkovú ujmu, náhrady ktorej sa v konaní domáha. Zároveň navrhovateľ navrhol, aby bolo rozhodnuté o odklade vykonateľnosti napadnutého uznesenia a tiež navrhol konanie prerušiť a predložiť Ústavnému súdu Slovenskej republiky návrh na vyslovenie nesúladu položky 17a Sadzobníka zákona o súdnych poplatkoch s Ústavou Slovenskej republiky.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania zastúpený v súlade s § 241 ods. 1 veta druhá O. s. p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O. s. p.) v zmysle ustanovenia § 243 O. s. p., skúmal, či je dôvodný jeho návrh na prerušenie dovolacieho konania.

Z obsahu dovolania navrhovateľa vyplýva, že navrhuje dovolacie konanie prerušiť podľa § 109 ods. 1 písm. b/ O. s. p. a podať Ústavnému súdu Slovenskej republiky návrh na konanie o súlade položky 17a sadzobníka ktorý tvorí prílohu zákona o súdnych poplatkoch zákona o súdnych poplatkoch s Ústavou Slovenskej republiky. Dôvodí, že inštitút námietky zaujatosti predstavuje procesnú obranu proti sudcovi, u ktorého má účastník konania pochybnosti o jeho nezaujatosti, ktorá sa nemá spoplatňovať pretože je jediným prostriedkom, ktorým sa účastník môže domôcť preskúmania prípadného dôvodu na vylúčenie sudcu. Poplatok za námietku zaujatosti má podľa neho povahu fakticky poplatku za vyjadrenie sa k otázke nestrannosti sudcu v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čo je neprípustný zásah do základného práva na spravodlivý proces vrátane práva na nestranný súd, garantovaného čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Najvyšší súd návrhu navrhovateľa na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. b/ O. s. p. nevyhovел a tento zamietol, pretože položku 17a sadzobníka ktorý tvorí prílohu zákona o súdnych poplatkoch nepovažuje za rozpornú s Ústavou Slovenskej republiky a jej čl. 46 ods. 1.

Podľa § 109 ods. 1 písm. b/ O. s. p. súd konanie preruší, ak rozhodnutie závisí od otázky, ktorú nie je v tomto konaní oprávnený riešiť. Rovnako postupuje, ak tu pred rozhodnutím vo veci dospel k záveru, že všeobecne záväzný právny predpis, ktorý sa týka veci, je v rozpore s ústavou, zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná; v tom prípade postúpi návrh ústavnému súdu na zaujatie stanoviska.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa s argumentáciou navrhovateľa, že zavedenie poplatku za námietku zaujatosti mu bráni vyjadriť sa k otázke zaujatosti sudcu, nestotožňuje. Položka 17a bola do sadzobníka znovu zavedená zákonom č. 621/2005 Z. z., pretože dochádzalo k zneužívaniu inštitútu námietky zaujatosti a tak k zbytočnému predlžovaniu konania. Podľa dôvodovej správy k tomuto zákonu predmetný poplatok by mal mať povahu kaucie, ktorá by sa mala poplatníkovi vrátiť, ak námietku podal odôvodnene. Takéto obmedzenie je podľa najvyššieho súdu primerané a prispieva aj k zachovaniu iného ústavou zaručeného práva, a to práva na prerokovanie veci v primeranej lehote. Daný poplatok za námietku sa naviac v prípade jej oprávnenosti účastníkovi konania podľa § 11 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch vráti. Otázkou vzťahu medzi právom na prístup k súdu a povinnosťou zaplatiť súdny poplatok sa zaoberal aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý v rozsudku zo dňa 19. júna 2001, č. sťažnosti 28249/95, vo veci Kreuz proti Poľsku uviedol, že nikdy nevyklúčil možnosť, že záujmy riadneho chodu justície môžu odôvodňovať zavedenie finančného obmedzenia na prístup jednotlivca k súdu a konštatoval, že požiadavku zaplatiť súdny poplatok v súdnom konaní nemožno pokladať za obmedzenie práva účastníka na prístup k súdu, ktoré je nezlučiteľné per se s článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (odseky 59, 60).

Z týchto dôvodov je Najvyšší súd Slovenskej republiky názoru, že navrhovateľ namieta rozpor s právom

na prístup k súdu neoprávnene a preto jeho návrh na prerušenie dovolacieho konania podľa § 109 ods. 1 písm. b/ O. s. p. zamietol.

Ďalej dovolací súd ďalej skúmal, či dovolanie navrhovateľa smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa a dospel k záveru, že ho treba odmietnuť.

V danom prípade ide o dovolanie podané v obdobnej veci, aká už bola v počte väčšom ako päť predmetom konania pred dovolacím súdom na základe skoršieho dovolania toho istého dovolateľa - viď konania vedené na najvyššom súde pod sp. zn. 1Cdo 122/2014, 1Cdo 264/2013, 3Cdo 310/2014, 3Cdo 534/2014, 4Cdo 229/2014, 4Cdo 235/2014, 5Cdo 295/2014, 5Cdo 311/2014, 6Cdo 120/2014, 6Cdo 304/2014, 8Cdo 132/2014, 8Cdo 133/2014. Dovolací súd sa s odôvodneniami rozhodnutí, ktoré boli vydané v týchto konaniach, v celom rozsahu stotožňuje a poukazuje na ne. V zmysle § 243b ods. 7 O. s. p. už ďalšie dôvody neuvádza.

Vzhľadom na to, že dovolanie navrhovateľa podľa § 237 a 239 O. s. p. prípustné nie je, najvyšší súd ho odmietol podľa § 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p.

O trovách dovolacieho konania rozhodol najvyšší súd podľa § 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p., § 151 a § 142 ods. 1 O. s. p.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.